МІСІОНАР

ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Рік заснування 1897 Число № 1 Квітень 1992

Читачам і редакції "Місіонара" найщиріші побажання і моє Архієрейське благословення.
Львів, дня 30 березня 1992 р.

† Мирослав І.

Кардинал Любачівський

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ для членів Апостольства Молитви

О, божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш в Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначені на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе Покровителю і Заступниче приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас.

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколає, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

Загальне: ЗА ЗРІСТ У МОДЕРНОМУ СВІТІ СВЯЩЕНИЧИХ І ЧЕРНЕЧИХ ПОКЛИКАНЬ ДО АПОСТОЛЬСЬКОГО І ПОСВЯТНОГО ЖИТТЯ.

Сьогодні скрізь у всіх релігіях бракує апостольських працівників.

Хоча у нас, на Україні, за останній час значно зросло число священичих і монаших покликань, проте й надалі відчувається брак працівників на Божій ниві. Потреба цих жертвенних осіб є не тільки на Україні, але й у цілому світі. Щораз менше й менше юнаків та дівчат посвячують себе на служіння Богові, народові й Церкві.

Яка ж причина цього сумного явища?

Причиною цього явища є поширення матеріалістичного світогляду, який переоцінює земні й матеріальні добра, а знецінює або й відкидає все духовне, вічне та Боже... Через це наступив загальний занепад релігійного життя в родині: впала мораль, збільшилось гріхів та стало поширюватись зло. Як результат, - бракує в сім'ях правдивої християнської формації дітей, дуже мало сімей можуть своїм дітям дати знання катехизму, а ще менше родин спроможні виплекати священиче чи монаше покликання.

Чому Вселенський Архиєрей щороку приписує Апостольству Молитви молитись за духовні покликання?

- *По-перше:* священиче й монаше покликання - це великий і унікальний в своєму роді дар Бога для Церкви і народу. Це окреме дарування Церкві дуже виразно підкреслює II Ватиканський Собор, розвиваючи настійливе прохання Христа:

(Закінчення на 4 стор.)

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ ВСІМ НАШИМ ШАНОВНИМ І ДОРОГИМ ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ СКЛАДАЄМО НАШІ НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ, ЩЕДРИХ ЛАСК БОЖИХ І ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО!

Редакція

ГІСТЬ ДО ВАС - "МІСІОНАР"

о. Дам'ян Богун, ЧСВВ

Слава Ісусу Христу!

Гість до вас. Посланець Найсвятішого Серця Ісусового - Місіонар. Він стужився за вами. Ви, напевно, тужили за ним, дітям своїм розповідали про нього, давнього знайомого. Прийміть його і ви, що ніколи з ним не зустрічалися, але він думав про вас, бо він від Ісусового Серця. Ви всі записані в тому Серці, переповненім любов'ю до вас. Ісус "полюбивши своїх, до кінця їх полюбив", і тільки прийшла година послати свого Посланця, - послав його. Тому прийміть його, як самого Ісуса.

Вже 100 років минає, як Ісус послав своїх місіонарів у наш народ, щоб вони навчали людей любові Його Серця. Вони пішли: по троє, по п'ять, по вісім днів затримувалися в селі й щодень по три - чотири рази проповідували про небесного Отця, що "так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в Нього не загинув, а жив життям вічним" (Ів. 3, 16). Люди слухали ці науки. І ще, і ще слухали б, але місіонари пішли, як колись Ісус, від села до села, з міста до міста, а людям, що просили їх ще остатись у них, відповідали словами Ісуса: "Інші вівці маємо, і їх треба привести до небесного Отця".

(Закінчення на 4 сторінці)

ГІСТЬ ДО ВАС - "МІСІОНАР"

Спраглих Божого слова було щораз більше і більше. До всіх прийти не вистачало ні часу, ні сил. От і вони порадилися між собою і сказали: "А що, як ми до одних підемо самі, а до других пішлемо друкованого "Місіонара", і він бодай частково заступить нас, поможе нам виконувати місію?" Порадились і вирішили, і ось уже 1897 року перший друкований "Місіонар" пішов поміж люди, як посланець Серця Ісусового. Люди радо його приймали, і слово декількох зібраних у Львові: о. Платоніда Філяса, ЧСВВ, о. Андрея Шептицького, ЧСВВ і ще може двох чи трьох, які через того посланця - Місіонара щомісяця говорили до 5000 людей, до 10 000, 20 000, а згодом і до 50 000 народу. Він виручав їх, хоч вони не занедбували й живим словом повчити. Друкований "Місіонар" може повчити, але не висповідає, не запричастить і не загоїть ран серця.

Коли о. Андрей Шептицький став Митрополитом, а о. Платонід Філяс Протоігуменом Чину Василіянського, їх заступили інші, і "Місіонар" ішов та ішов, поки не впав на нас досвід Божий, щоб виявились думки людських сердець. Сатані дозволив Господь Бог гуляти десятки літ. Люди жадні були Божого слова. Отож, Серце Христове посилає вам друкованого "Місіонара", бо бракує священиків, щоб до всіх промовляти живим словом. Цей "Місіонар" буде повчати за що і як треба нам за бажанням Христового Серця молитися, як ми маємо вірити, як дотримуватися заповідей Божих, у котрій Церкві є правдива Божа наука та багато, багато іншого, що треба знати кожному християнинові, щоб спастися.

Отож, щирим серцем прийміть того Посланця - Місіонара, самі повчайтесь, а навчені зростайте в любові того Найсвятішого Серця і давайте іншим прочитати і заохочуйте їх, щоб вони до свого дому приймали того Посланця - Місіонара, щоб у такий спосіб зростала Божа слава, розливалась на людей ласка Святого Духа, щоб Христос був поміж нами і жив у наших серцях і наших домах, а Боже Око мило дивилося на нас, як на добрих дітей Небесного Отця.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

"Велике жниво, та робітників мало". Тому просіть Господа жнив, щоб вислав робітників на свої жнива. Цей дар треба випросити...

- *По-друге:* Бог спасає людей через людей! Христос відкупив нас без нас, але не спасе нас без нашої співпраці. Бог хоче залучити кожного християнина і всіх людей до співпраці в ділі загального спасіння через апостольське служіння. А ця взаємодія є подвійна: бажати спасіння собі і всім народам, ним дорожити та ревною й витривалою молитвою випрошувати нові покликання священиків, монахів і монахинь. "Просіть Господа жнив..." Це наказ! Жниво велике: 52 мільйони душ у вільній Україні потребує нашої молитви, щоб збільшувалось число відданих апостолів, працівників Господніх жнив.

Місійне: ЩОБ ВЕЛИКОДНЄ ТАЇНСТВО ВОСКРЕСІННЯ СПОНУКАЛО ВСІХ ХРИСТИЯН ДО ПОШУКІВ ЄДНОСТІ, - СПРИЯЛО ДІАЛОГУ І УНІЙНІЙ ПРАЦІ МІЖ УСІМА РЕЛІГІЯМИ.

Місцеве: ЩОБ ВСІ ХРИСТИЯНИ ЗРОЗУМІЛИ МУДРІСТЬ І СИЛУ ХРЕСТА, ЯК СИМВОЛ НАСЛІДУВАННЯ ХРИСТА.

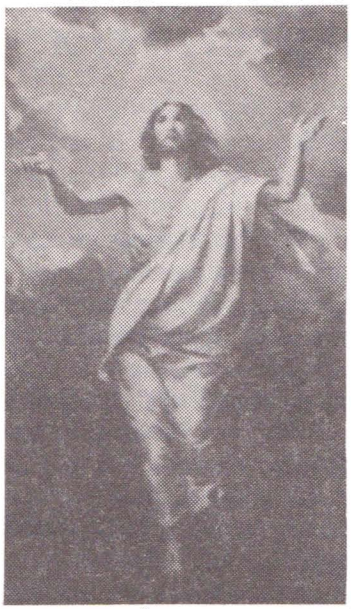

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сьогодні все наповнилось світлом: небо, земля і глибини підземні. Нехай же празнує вся вселенна Христове воскресіння, - в якому ми утверджуємось!

(Канон Пасхи)

Дорогі Браття і Сестри!

Перенесімося духом на Голготу, до гробу Господнього. Тут сталися великі події. В неділю вдосвіта земля затряслася від великого землетрусу, "ангел бо Господній зійшов із неба, приступив, відкотив камінь і сів на ньому. Вигляд його був, неначе блискавиця, а одежа, як сніг, біла. Зо страху перед ним сторожа затремтіла і стала, наче змертвіла" (Мт. 28, 2-4). А ми з радістю біжімо до гробу, там на нас чекають ангели. Б'є година великого торжества. Христос Воскрес!

Ось з'являється Ангел Воскресіння, сходить з неба, щоб нам віддати те, що ми втратили, щоб наповнити нас щастям. Звернімо увагу, з якою силою наказує смерті, з якою легкістю усуває всі перешкоди. Божій Всемогучості ніщо не може опертися. Пригляньмося Ісусові, що залишає гріб. Це Він для нас вертає до життя. Це дійсно Він, пізнаємо Його. Це Він, якого оплакували святі душі. Це Він, якого ми потішали, йдучи за Ним хресною дорогою. Це Він, якого бичували, вінчали терниною і засудили на смерть. Переконаймося про це особисто. Доторкнімось до Його ран...

Ісус також пізнає нас і запрошує до участі в своєму весіллі. Це є весілля безсмертності, бо більше вже не буде вмирати; весілля без найменшої участі болю, яке може осягнути тільки по переході Голготи.

Де поділися терпіння, які роздирали тіло і душу Спасителя? Шукаймо їх слід. Після них зістав приємний спомин, радість невимовна. Знаряддя муки втратили своє вістря, яке пронизувало; ненависть злих людей вже не має сили, упокорення втратили свою гіркоту, смуток вже не вернеться. А назавжди зістане радість, що терпілось для Божої справи, назавжди залишиться володіння різними добрами. Так минає терпіння. Просімо воскреслого Ісуса, щоб наповнив наші серця тією радістю, яка затоплює Його Серце.

Дорогі Приятелі! Ми переживаємо знаменний час, коли наша церква воскресає до життя. підноситься з руїн. Знищені храми і зруйновані монастирі ще нагадують закривавлений хрест на Голготі. І, здається, що терпіння ще не закінчилися, ще не минули. А одначе, навколо вже радість, життя і торжеств. Мусимо сьогодні на цю духовну і матеріяльну руїну поглянути в світлі Великоднього торжества. Зважмо, що наші труднощі, проблеми і терпіння вже опромінені воскресінням, яке запалює до непереможної відваги, до жертвенності й великої надії. Утвердім ці думки на камені Воскресіння.

Найдорожчі в Христі!

З нагоди світлого Празника Христового Воскресіння прийміть щирі вітання і всі разом заспіваймо:

О, Пасхо велика й найсвятіша, Христе!

Подай нам з тобою справді участь брати у невечірнім дні царства Твого. Світися, світися, новий Єрусалиме, а ти, чиста Богородице, втішайся воскресінням Сина Твого!

Христос Воскрес!

о. Василій Мендрунь, ЧСВВ.

Протоігумен

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА

У перших часах християнства Євхаристійна жертва, тобто Служба Божа, відбувалася ввечері, оскільки Тайну Вечерю Ісус Христос відправив ввечері. Дещо пізніше Службу Божу перенесено на ранішній час, це було під кінець апостольського періоду, на початку II століття. Про основні частини Служби Божої згадується в Діяннях Апостольських (2.42). Це наука апостолів, читання і викладання (пояснення, трактування) св. Письма, ламання хліба і молитва. Детальніший опис про перші служби Божі подає св. Юстин. Він пише, що обряд розпочинається з біблійного читання, після цього йде гомілія (проповідь на тему Євангельського читання) єпископа і спільні молитви. Вірні дають собі поцілунок миру, пізніше приносять єпископові хліб і вино, а коли єпископ виголосить над дарами подячні молитви, диякони подають ці Дари присутнім до споживання як **Тіло і Кров Христа,** а неприсутнім - **святі Дари** заносились додому. Крім згаданих частин Служби Божої, був прийнятий від юдеїв звичай співати псальми, про що св. Юстин не згадує.

Днем принесення святої Жертви була неділя, на згадку про Воскресіння Христа, хоч і щоденне "ламання хліба" теж згадується у Діяннях Апостольських (2.46). Спочатку свята Служба Божа відправлялася в приватних будинках, на кладовищах та в катакомбах, де знаходилися гроби мучеників за віру і служили престолами для відправи Служб Божих. Перші святі Служби Божі відправлялися потаємно, бо християн жорстоко переслідували.

Пізніше, за римського цезаря Галлія (260 - 268 рр.) - сина імператора Валеріана, християни почали будувати храми, в яких відправлялися Служби Божі. Відправляв єпископ у співслужінні священиків і дияконів. Якщо його не було, то міг заступати священик. Коли ж у даній місцевості було декілька храмів, то Служба Божа відправлялася в єпископській церкві, а Пресвята Євхаристія - у решта церквах. Зокрема в Римі такий обряд, який символізував Церковну єдність, проіснував досить довго, аж до IV століття після Христа. Пресвяту Євхаристію у двох різновидах роздавали диякони кожний раз, коли відправлялася Служба Божа. Крім цього, вірні брали з собою додому Пресвяту Євхаристію для щоденного святого Причастя, але тільки в формі хліба. Християни приймали Пресвяту Євхаристію натще, виконавши, зберігши піст. Про цей давній звичай згадує Тертуліан. Тим, хто бажав прийняти Пресвяту Євхаристію, диякони клали на долоню **Тіло Христа.** До святого Причастя приступали всі християни, присутні на святій Службі Божій. До приймання Пресвятої Євхаристії допускалися тільки охрещені; катехумени, які готувалися до прийняття св. Хрещення і вчилися правд віри ще в Службі Божій, перед Літургією вірних разом із явними грішниками повинні були покинути храм.

АГАПИ - ГОСТИНИ ЛЮБОВІ

Згідно з давнім звичаєм, у перших віках християнства після відправлення Служби Божої відбувалися Агапи - гостини любові, які готувалися з дарів, принесених багатшими християнами. На цих Агапах було читання святого Письма, співання псальмів і молитва. Пізніше Агапи були відділені від властивої Служби Божої. Їх мета - допомога бідним і підтримання братньої любові між християнами. Але через зловживання, які тоді траплялися, у IV столітті було заборонено відбувати Агапи по церквах.

Тепер спостерігаємо цікаве явище: повернення давніх традицій. Щось на зразок давніх Агап можна спостерігати і в житті УКЦ на Україні. Служби Божі часто відправляються в приватних домах християн, щось подібно, як у перших віках християнства, а після святої Жертви вірні разом споживають вечерю, символічну Агапу, на яку запрошують і священика.

ПОКУТА ПЕРШИХ ХРИСТИЯН

У стародавній Христовій Церкві була двояка покута: таємна, у святій Сповіді і публічна, прилюдна, явна. Таємну покуту людина виконувала після визнання своїх гріхів на святій Сповіді і ця покута була приватною.

За прилюдні гріхи грішника на деякий час усували з громади вірних і призначали йому публічну покуту. Прилюдній покуті підлягав той вірний, хто згрішив публічно: ідолопоклонством, вбивством чи розпустою і ті гріхи знали люди. Коли грішник виконав покуту, наступав обряд "поєднання", і покаяльника допускали до приймання Пресвятої Євхаристії. Прилюдна покута була деколи досить довгою: від 3 до 25 років, а деяка - до кінця життя. Небезпечна хвороба, переслідування або прохання засуджених на смерть за віру були причиною того, що єпископ зменшував час покути.

Прилюдна покута поділялася на 4 роди:

I. Плачучі - грішники були повністю виключені від участі в Службі Божій. Займали місце в притворі храму, з плачем стояли і благали молитов у тих, які входили до храму.

II. Слухаючі - ті, яким дозволено було разом із катехуменами слухати першу частину Служби Божої аж до Літургії вірних.

III. Лежачі або ті, що клянчать, вони могли бути присутні на цілій Службі Божій, але повинні були лежати чи клянчати, і їм не дозволено було приступати до святого Причастя.

IV. Стоячі - могли бути на цілій Службі Божій і брати в ній участь, але не можна було їм приступати до святого Причастя.

Такі роди публічної покути були на Сході. На Заході вживалося лише 2 різновиди: стоячі і ті, що клянчать.

Взагалі, покута тоді була дуже сувора. Хоча Церква завжди вважала, що має владу прощати всі гріхи людям, однак із дисциплінарних поглядів деяких єпископів, вірні яких поповнили канонічні гріхи, назавжди усували від єдності з Церквою. Не треба розуміти це так, начебто виключені втрачали надію на своє спасіння, навпаки, це заохочувало їх до покути, щоб доступити Божого милосердя. Римська Церква протягом довшого часу теж це практикувала, аж до декрету папи Калікста (217 - 222 рр.), який карав вірних, які зламали подружню присягу і згрішили розпустою, післяпокутнім розгрішенням. Подібний декрет видав папа Корнилій (251 - 253 рр.) відносно апостатів. Пом'якшення кари щодо убивць наступило аж у IV столітті. Коли хто вдруге допустився гріхів, за які накладалася прилюдна покута, був зовсім виключений зі спільности Церкви, залишаючись з надією на Боже милосердя. Духовні, які вдруге виконували прилюдну покуту,не поверталися до виконання свого уряду в Церкві, а залишалися на правах світських осіб.

(Переклад з польської о. Йосафата Глуховецького, ЧСВВ).

МОНАШІ ЧИНИ ТА ЗГРОМАДЖЕННЯ

ВАЖЛИВІ ПОДІЇ І ДАТИ З ІСТОРІЇ ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНУ

Божеський Василій Великий, основник і законодавець - Отець монахів, які прийнялися спільного життя, - передусім до того спрямував свої повчання, щоб приписи Євангелії про християнську досконалість достосувати до обставин тих монахів, які живуть спільно. Цей спосіб велів він ставити вище за спосіб анахоретів, він бо більше відповідає навчанню Христовому. Цей спосіб життя у монастирській спільноті, з-за багатства своїх дарувань, виклав він чудово в своїх аскетичних творах, передусім у так зв. Ширших і Коротших правилах. На них, як на основу, спирається той славний рід життя, який вдало розвинувся в країнах сходу, а навіть і заходу".

(Із "Конституції Чину св. Василія Великого")

(Продовження на 8 стор.)

Засновниками чернечого життя у Київській Русі були: св. Антоній († 1073) і Теодосій († 1074) Печерські. Цей останній увів студитський устав (спільне життя) в Києво-Печерському монастирі, пристосовуючи його до обставин і потреб. Монастирі не були між собою об'єднані. Залежали від єпископа. Наприкінці XVI сторіччя чернече життя в Київській митрополії, як і Церква, сильно підупали.

Після Берестейської унії (1596) в 1617 році створюється Василіянська Конгрегація Пресвятої Трійці. Засновник - митр. Йосиф Вельямин Рутський († 1637). Він скликав ченців з 5-ти монастирів до Новгородович (на Білорусі) на першу генеральну капітулу і створив Конгрегацію Пресв. Трійці, надаючи їй свої "Спільні Правила св. Василія Великого" та "Партикулярні Правила". Тоді укладено і "Капітульні Конституції" та створено Чин на зразок західних Чинів під проводом протоархимандрита (до смерті - до 1674 р., потім - на 4 роки). Чин, однак, був залежний від митрополита. Єпископами могли бути тільки ченці Конгрегації Пресвятої Трійці. Основна ідея Рутського полягала в тому, щоб через віднову ченців відновити Східну Церкву.

"Правою рукою" Рутського в усьому був Йосафат Кунцевич. Прикладом свого життя він вказував молодим ченцям на те, як має виглядати чернеча святість, а своєю мученицькою смертю († 12. 11. 1623) скріпив і утвердив новозасноваий Чин.

1624 року Конгрегація Пропаганди дозволила новоствореній Конгрегації збиратися раз у чотири роки на генеральні капітули, укладати собі на них Конституції та обирати протоархимандрита.

1720 року Замойський синод наказав українським монастирям Західної України, які приступили до воз'єднання з Римом у 1700-х роках і мали давній східний спосіб життя, злучитися в одну конгрегацію. Митрополити й єпископи цього не бажали, зокрема з економічних мотивів, але ченці свого домоглися. Таким чином, на капітулі, яку скликав до Львова митр. Атанасій Шептицький, **1739 року постала Василіянська Конгрегація Покрови Матері Божої.**

Капітула прийняла Правила митр. Рутського і Конституції Конгрегації Пресв. Трійці. Протоархимандритом обрано о. Патрикія Жиравського, члена Конгр. Пресв. Трійці.

1740-го року в Римі розпочався судовий процес між обома Василіянськими Конгрегаціями. Святотроїцька домагалася злуки в один Чин, а Святопокровська - боронила свою незалежність, не хотіла об'єднатися з Литовською. Однак з наказу папи Венедикта XIV, **1743 року,** на Дубенській капітулі в присутності делегата апостольського нунція (Юрія де Ласкаріса) обидві Конгрегації об'єднуються в "РУСЬКИЙ ЧИН СВЯТОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО" під проводом одного Протоархимандрита, якого обирали почергово з кожної провінції, до 1751 року - на 4 роки, а потім - на 8. Консульторів було 4 (по два з кожної Провінції) та два секретарі (по одному з кожної). Основним уставом були "Спільні Правила" митр. Рутського, а Капітульні Конституції - перевіряла кожна ген. капітула і довго приготовлялися Конституції Чину. Вийшли гарні проекти, але до апробати не дійшло.

Провінція Пресвятої Трійці (або Литовська) мала тоді 66 монастирів і 445 ченців, а Покрови Матері Божої (або Руська) - 129 монастирів і коло 700 ченців. Кожна провінція мала свою управу: Протоігумен, 4 консультори і секретар.

1780 року Чин поділено на 4 Провінції:

1) Пресвятої Трійці (Литовська);

2) Покрови Матері Божої (Руська або Польська);

3) Святого Миколая (або Білоруська);

4) Найсвятішого Спасителя (або Галицька);

Від 1810 до 1864 р. діяла 5-та - Холмська Провінція.

1839 року московський цар Микола I зліквідував З'єднану Церкву, а з нею і всі Василіянські монастирі трьох Провінцій. Коло 100 ченців ув'язнено або заслано вглиб Росії, інших розігнано. Під Австрією залишилася тільки **Провінція Найсвятішого Спасителя** (Галицька), яка 1780 р. мала 36 монастирів та близько 320 ченців. Знищена "Йосифінською реформою" (касата монастирів, що не займалися суспільною працею, обмеження вступників, заборона чернечих студій у монастирях та внутрішнє розкладання внаслідок браку дисципліни) привели Чин до жалюгідного стану; (1882 року - 14 монастирів, 60 ченців, майже всі - старці). Протоігумен Климентій Сарніцький удався до Отців Єзуїтів та просив їх допомоги. Вони погодилися взяти на себе реформу, якщо сам Папа їм її доручить.

12 травня 1882 р. папа Лев XIII видав Апостольський Лист "Singulare Praesidium", в якому виклав план **реформи,** яка ввійшла в історію під назвою **ДОБРОМИЛЬСЬКОЇ** (від Добромильського монастиря).

Реформа Василіянського Чину офіційно закінчилася 1904 р. Над нею працювало 47 Єзуїтів (34 священики, 2 клірики та 11 братів пом.). З неї вийшли ревні Василіяни, які взялись до проповідування народних місій, видавництва і подалися на заморські місії до Бразилії (1897 р. - о. Сильвестер Кізима); до Канади (1902 р. - оо. Платонід Філяс, Созонт Дидик і Антін Строцький); до Америки - (1907 р. - єп. Сотер Ортинський і о. Володимир Стех).

1920 року монахи з Галицької провінції розпочали реформу давньої **Провінції св. Миколая на Закарпатті.**

(Далі буде)

МОНАСТИР СВ. ОНУФРІЯ У ЛЬВОВІ

(новітня хроніка)

• 1990 р.

Сьогодні розпочинаємо записувати події, зв'язані з монастирем св. Онуфрія у Львові. Наперед треба розповісти коротенько, як замовкла хроніка, як монастир опустів.

Після відходу розбитої німецької армії в монастирі з острахом чекали, чи не повториться 1939 рік. Тоді, після входу радянської армії, чекісти влетіли до монастиря, всіх монахів вигнали надвір, поставили під мур і наставили автомати. Ще секунда - і всі лежали б мертві на землі. Але ця секунда їх врятувала. На подвір'я зайшов ще один і крикнув: "Стійте! Що робите? Почекайте, прийде офіцер." Вони стрималися. Надійшов офіцер і той, хто спинив гарячих чекістів, підійшов до нього і сказав, що ці люди помагали бідним, ніколи не відмовляли, як приходив хто голодний і просив милостині.

Хто ж був той, що врятував їх? - Перед війною приходили до монастиря голодні, і монах, що пильнував дверей, роздавав їм хліб, чи що інше. Він помітив, що між ними є один жид. Він сказав про те отцю Ігуменові та спитав, що робити? О. Ігумен сказав не робити різниці, і дати жидові щось з'їсти. От і той бідний, голодний жид, з приходом радянської армії, пішов на службу у громадянську міліцію. Це він стримав шал чекістів, що не пустили черги по монахах, і вони залишилися живі. Так Бог винагородив милосердя.

Цим разом, тобто після приходу радянської армії в червні 1944 року, таке не повторилося. Військові запевняли, що настала велика зміна, церкви діють, священослужителі безперешкодно виконують свої священичі чинності, їх навіть не беруть в армію.

На той час у монастирі св. Онуфрія було сім Отців і три Брати - о. Протоігумен Віталій Грядюк, о. Ігумен Йосиф Чепіль, секретар Провінції о. Євтимій Бобрецький, о. Методій Барса, - еклезіярх, о. Дем'ян Богун - бібліотекар, о. Методій Болецький і о. Климентій Когут - для церкви, три Брати - Теоктист Дувіряк, Йосиф Дубас, Тимотей Павлюх.

У половині травня, після закінчення молебня, на всіх чекали кагебісти. Як ми з церкви вийшли і зайшли до монастиря, тоді міліція зібрала всіх монахів до одної кімнати, а самі з одним свідком - монахом шнирили по всіх кімнатах, по стрихах, в пивницях, на дзвіниці, в церкві і в стайні. Не знайшли нічого, бо й не могли нічого знайти. Монастир нічим нелегальним не займався. Вони нам сказали: "Будьте спокійні, нічого вам не буде. От ми сьогодні робили ревізію в Жовкві, і нічого їм не сталося." Вже після півночі вони відійшли від нас. Рано ми йшли до церкви. Нас люди зустрічали з острахом, непевні за нас, бо бачили, як кагебісти заходили до монастиря. А що найважніше, як люди з дзвіниці вийшли на сходи, побачили, як на відкритій вантажній машині везли Отців з Жовкви: о. Ігум. Модеста Пелеха, о. Маркіяна Савчина, о. Маркіяна Когута, - отже, були стривожені нашим становищем.

(Далі буде).

ОТЕЦЬ-ІГУМЕН ДІОНІСІЙ ЛЯХОВИЧ

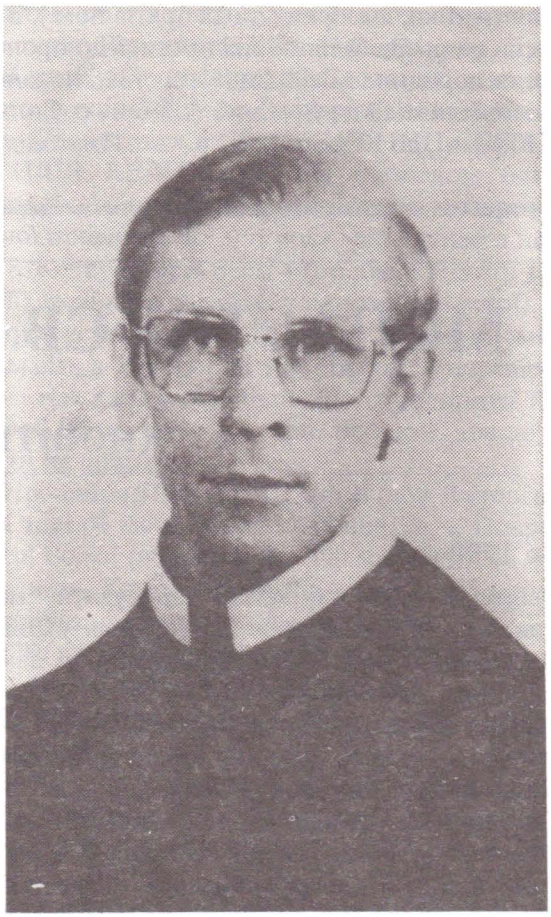

Отець Діонісій Ляхович (нар. 1946 р. в українській емігрантській родині) прибув в Україну з далекої Бразилії. Його місія - надзвичайно важлива. Він викладає філософію для вихованців Крехівської духовної семінарії. Одночасно отець-ігумен не пропускає нагоди виступити із змістовними переконливими лекціями у вищих та середніх спеціальних школах Львова. Радо вітали о. Діонісія Ляховича професори та студенти Львівського університету.

О.Діонісій написав низку надзвичайно доступних філософських праць, що склали окрему книгу. Твориться отцеві і на рідній землі. Свідченням цього є пропоновані читачам праці, написані в Крехові.

ХЛІБ ЩОДЕННИЙ

Хліб наш насущний дай нам сьогодні (Мт 6,11) - Це наша щоденна просьба до Господа Бога в молитві "Отче Наш".

Просимо Господа хліба - щоденного корму для підтримки життя.

Друже мій! Хочу, щоб ти подумав над твоїм щоденним жестом, яким береш хліб у твої руки, ламаєш його, споживаєш і подаєш твоїм дітям, другові, дружині, гостям...

Хочу спитати тебе, що цей хліб для тебе означає... Що він тобі пригадує... Скільки праці, турботи він тобі коштує. Скільки годин в черзі, щоб його купити, скільки часу, щоб із землі появився він на твоїм столі?

Мова про хліб на устах усіх: політики видають закони, як хліб наш захистити, яких заходів засягти, щоб був він на столах пенсіонерів, по сиротинцях, шпиталях, казармах...

Дитинна мова - плач - хліба просить..., бідних мова - хліба нема - біда буде! Любовна мова - "хліба приношу вам..." чи "хлібом і сіллю Вас вітаю"; священика молитва - "Пом'яни, як благий і чоловіколюбець тих, що хліб принесли, і тих, за кого принесено"; Христова мова - "Я **Хліб Життя**, Хто їстиме його, житиме повіки..."

Хліб потрібний до життя... Без хліба нещастя, голод, смерть...

Однак, не в хлібі весь смисл життя... "Чоловік житиме не самим хлібом, але кожним словом, що виходить з уст Божих" (Мт 4,4)

В хлібі може критися диявольська спокуса, коли я буду його нагромаджувати тільки для себе, а забуватиму за інших..., коли я не здатний з ближніми ділитись..., коли не вмію простягнути руки і подати хліба дитині, бідному сусідові, коли не поділюсь моїм хлібом з вдовою і сиротиною, з голодним і подорожуючим...

В хлібі може критись велика спокуса, коли я його буду відбирати і викрадати з рук інших, коли буду виривати хліб з уст бідних і сиріт... Відбираю я вже не хліб, а життя бідного - стаю я душогубцем...

Історія українського народу позначена чорним хрестом голоду - браку хліба. Мільйони людей загинуло, бо хліб насильно видерто з їхніх уст... Брак хліба - голод; крадіж хліба - гріх, смерть, руїна...

Тож, що означає хліб у твоїх руках? Плід твоєї праці. Поцілуй його, подякуй Господеві, поломи його, поділись з твоєю родиною, спожий його собі на життя...

Що означає хліб у твоїх руках? Одержаний любовний дар, поділ друга твого, діло милосердя. Це не тільки простий хліб, але в ньому є подана любов, життя твого ближнього. З хлібом подається життя і благословення.

Що означає хліб у твоїх руках? Не дай Боже, щоб хліб твій був знаком твоєї несправедливості, крадіжки, гніту брата твого. Хлібом твого ближнього, його працею, може ти несправедливо доробився, збагатився. Хліб твого ближнього перетворився тобі у золото, мамону, розкіш... Може він став твоїм добробутом, а ближнього нещастям. Не їсиш тоді хліба на життя, а на смерть... Не може їсти хліба на життя той, хто хліб відбирає...

"Не самим лише хлібом житиме людина..."

Хто перемагає спокусу пожадання хліба для себе, він перетворюється на давання хліба для інших: Ісус взяв п'ять хлібів і дві риби, підвів очі до неба, поблагословив і розломив ті хліби і дав учням, а учні людям. Всі їли до наситу й назбирали куснів, що зосталися, дванадцять кошів повних. Тих же, що їли, було п'ять тисяч чоловіків, крім жінок та дітей" (Мт 14,19-21).

Чудо Христове може бути і нашим чудом. Наша ненька Україна, може дати хліба для всіх своїх синів і доньок, та ще може поділитись з іншими братніми народами. Але хліб не для хования, а для поділу... Хто поділяє, той його розмножує і ще багато куснів залишиться...

Наша батьківщина багата на хліб... Наша земля прийняла християнство. Ядро християнства - це поділ хліба. Отже, дані всі умовини, щоб був хліб на кожнім столі і ще залишилось для інших людей. Всі умовини, щоб ніхто не голодував, щоб ніхто не був у злиднях, а "всі ламали по домах хліб і споживали харчі з радістю і в простоті серця, хвалили Бога і втішалися любов'ю всього люду" - як свідчить життя перших християн (Ді 2,46-47)...

Ще не кінець роздумів над хлібом... Не залишаймося тільки на дочаснім хлібі. Споживання хліба щоденного не дасть безсмертя... Тільки до часу їстимемо хліб наш насущний. Прийде час, коли наші уста не будуть здатні прийняти хліба... Тому говорить далі Ісус: працюйте не на ту їжу, яка проминає, лише на ту їжу, яка залишається на життя вічне, яку дасть Вам Син Чоловічий, бо його Бог Отець назначив (Йо 6, 26-27).

Каже далі Ісус: "Я - хліб життя" (Йо 6, 35. 48). Я хліб живий, що з неба зійшов. Коли хтось цей хліб їстиме, житиме повіки. І хліб, що його я дам, це тіло моє за життя світу" (Йо 6, 50-51).

Ісус - Хліб Життя. Це перемога спокуси хліба, це ламання хліба, це Життя. На хлібі сповнюється євхаристійне таїнство: Ісус узяв хліб, віддав хвалу, поламав, дав їм і мовив: "Це - моє **Тіло**, що за вас віддається. Чиніть це на мій спомин" (Лк 22,19-20).

Хліб, що ти його заробив... Христос його приймає. Його він перетворює у своє **Тіло**. Його Він подає нам у причасті. А причастя з Ісусом доведе тебе до причастя любови з твоїми братами і сестрами. Цей хліб дасть тобі життя вічне.

Життя вічне тільки у причасті з Богом і в причасті з братами. Стаємо на зразок Христа хлібом життя для інших...

Друже мій! Що означає хліб для тебе? Життя дочасне. Так. Але знай, коли ти його поділиш, буде він життям для інших. Коли ти його принесеш у жертву, буде він зародком нового життя, бо Христос його прийме, тобі на причастя... всім на причастя... стане він Хлібом Життя - хто його їстиме не помре повіки!

Молися, отже:

"Хліб наш насущний дай нам сьогодні і на життя вічне".

(Далі буде)

СВЯТООНУФРІЇВСЬКИЙ МОНАСТИР У ЛЬВОВІ

• *ФОТОРЕПОРТАЖ*

■ "...Саме тут зійшли найперші прозябці надійного посіву василіянської обнови: започаткувалися перші на львівському терені травневі молебні до Преч. Діви Марії та набожества до Пресв. Христового Серця, відбувалися перші священичі реколекції, позасновувано перші загальні католицькі організації, зачалося василіянське видавництво релігійної книжки й преси від відомого молитовника "Гостинця" (1892) і "Місіонаря" (1897) та був згодом створений Центральний Архів і Книгозбірня Василіянського Чину (понад 600 самих рукописів і понад 40 000 томів у 1939 р.) враз із науковим виданням церковно-історичного журналу "Записки Чина Василія Великого" (1924р.).

Що більше - з цього монастиря головний заряд обновленого Чину впродовж 50-х років розбудовував і нормував всесторонню василіянську працю в краю й поза його границями і за океанами, поки в 1931 році не переніс свого осідку до столиці католицької Церкви, залишивши тут уже тільки протоігуменський уряд для матерньої галицької провінції в повному її розквіті".

(З книги о. Михайла Ваврика "По Василіянських монастирях", Торонто 1959 р. с. 41 - 42).

Нині Святоонуфріївський монастир у Львові розбудовується в якісно нових умовах української незалежності. Це бачимо із фотографій нашого фотокореспондента Йосипа Марухняка.

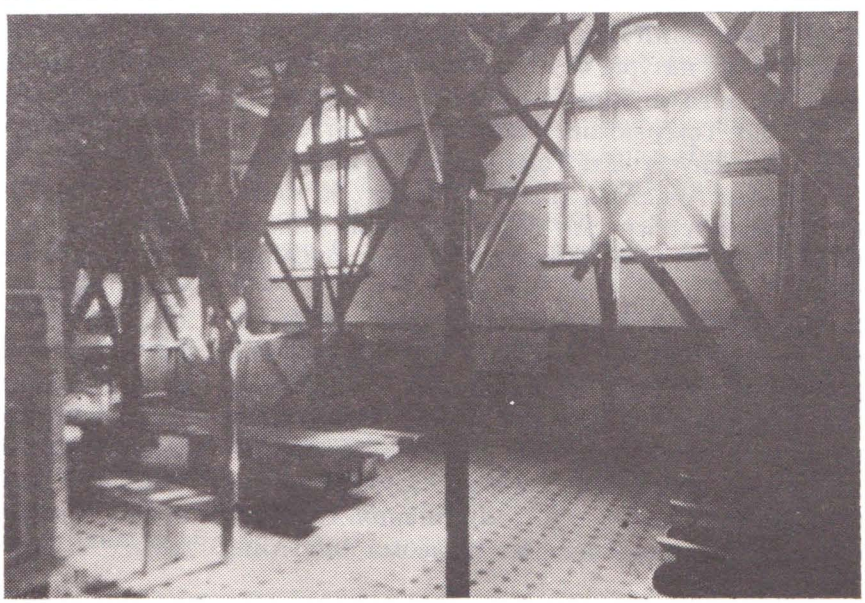

ХРИСТИЯНИН В КОНТЕКСТІ

С постерігаючи світ, людина переконується, що він живе і діє за законами буття, гармонійно поєднуючи в собі все, що існує. В цьому гармонійному всесвіті живе і діє й вона сама. Вся ця злагодженість і доцільність світу цілком природно викликає в людини здивування і цікавість та запрошує людину до дослідження і вивчення джерел цієї чудової гармонії. Людина приглядається до світу, вивчає його і бажає заглибитись у самі основи всього того, що її оточує. Людина робить спроби придивитись до світу начебто "зі сторони", піднісши свою думку понад світ і оглядаючи його неначе з далекої перспективи. Беручи під увагу фрагментарність, обмеженість та тимчасовість всього, що існує, людина приходить до висновку, що всесвіт створений Богом, або іншими словами - Бог є Творцем всесвіту. На перший погляд виглядає, що два твердження виражають одне і це саме поняття. Але насправді це не так. Переконуємось, що друге твердження вміщає щось більше, ніж перше.

Повне поняття Бога-Творця має в собі дві важливі прикмети, і при цьому кожна з них є необхідною. Першою прикметою є це, що Бог ніколи не ототожнюється із всесвітом. Світ не може бути ні частиною Бога, ні формою існування Бога. При цьому ця різниця є субстанціональна, а не прикметова. Друга прикмета повного поняття про Бога-Творця полягає в тому, що відокремлений від субстанції всесвіту Бог, помимо всієї цілковито іншої натури, не існує поза чи понад всесвіту, а є у світі; глибинно проникає у все, що складає всесвіт. Тому можна б сказати, що світ існує в Бозі, а Бог існує в світі. Тому можна б сказати про це словами Апостола Павла: "У ньому бо живемо, рухаємось й існуємо" (Діян. 17.28) "Він є ближче нас, ніж ми самі до себе," - говорить св.Августин.

Найбільшою загадкою для людини є вона сама. Звідки походить людина? Хто так тьорчо і розумно "побудував" її? Який зв'язок цього, що оточує її з нею самою? Яке завдання людини в цій гармонії всесвіту? Яка її ціль? На всі ці запитання дуже прагне людина дати відповідь, як доповнення процесу свого самопізнання. Свій пошук відповіді людина здійснює двома шляхами: вивчаючи світ природним розумом, доступними методами та засобами; досліджуючи і заглиблюючись у Боже об'явлення - Біблію.

Із Біблії дізнаємось, що людина - творіння Боже: "Тоді Бог утворив чоловіка із земного пороху та вдихнув в його ніздрі віддих життя і чоловік став живою істотою." (Буття 2,7) Людина створена Богом із мертвої матерії, а потім оживленої духом Божим. Таким чином, гармонійно синтезує в собі щось із двох світів: матеріального і духовного. Людина неначе стоїть на межі двох сфер - матерії і духа. Така інтегральність людини не випадкова, бо, синтезуючи в собі два світи, людина повинна б з ними спілкуватися. Це спілкування, чи причастя, здійснюється в двох напрямках - вертикальному і горизонтальному.

Причастя зі світом нижчим від рівня людини та із світом вищим - це і є вертикальний напрямок. Горизонтальний - це причастя із світом рівним людині, з іншими людьми.

Причастя зі світом нижчим: із світом мінералів, рослин і тварин відбувається щоденно. Людина споживає їжу, воду і тим самим підтримує своє життя. Таким чином, бачимо велике Причастя Життя, коли б не було цього причастя, не було б самого життя. Але це - не тільки причастя життя, а й причастя Жертви, всецілого посвячення нижчого світу для вищого. Узагальнюючи, можна сказати, що нижчий світ служить для людини. Далі відбувається спілкування по горизонталі - причастя із світом рівним собі, з людьми. Нам відомо, що коли б не було інших людей, то не було б нас, бо для кожної людини принципом її існування є батьки. Стаю людиною, спілкуючись з іншими людьми; стаю більше людиною, спілкуючись з іншими людьми. Мені треба інших людей, щоб ствердили мене як людину. Це причастя можна б назвати причастям Самосвідомості. У своєму свідомому відношенні до людей, людина проявляє любов як свою велику вартість, її ознаку. Людина мусить віднайти себе в цьому контексті любові, бо в протилежному випадку не буде щасливою: вона бажає любити і сама прагне, щоб її любили. Тому це причастя з іншими людьми можна б назвати Причастям Любові.

ВСЕСВІТНЬОЇ ГАРМОНІЇ

Але спілкування людини по вертикалі ніколи не буде повним, коли буде обмежуватись тільки причастям із нижчим світом. Людина повинна спілкуватись і вверх - по вертикалі із світом вищим - з Абсолютом, з Богом. Без цього інтимного причастя людина не може бути повністю людиною, не може стати щасливою. Цим глибинним причастям з Богом людина підноситься понад матеріальний світ, повністю проявляє в собі свою духовність, стає одухотвореною і гармонійною істотою. Саме це причастя сприяє возвишеності людини, її моральній чистоті і безсмертності. Отже, це причастя можна б назвати Причастям Щастя.

Таким чином, у цих двох напрямках - вертикальному: причастя із нижчим світом та вищим світом, та горизонтальному: причастя із світом рівним собі, з людьми, і створюється всесвітня гармонія, зреалізована Богом у величному акті творіння. "І бачив Бог усе, що створив: і воно було дуже добре." (Буття 1,31) Ця гармонія всесвіту графічно нагадує хрест - Хрест Синтезу всесвіту, в епіцентрі якого стоїть людина. Тому цю систему світосприймання і рефлексії можна б назвати "гомоцентричною".

Але досить часто людина зриває це причастя із всесвітом і стає не істотою причастя, а істотою егоїстичною, закритою в собі, самотньою. Вона перериває зв'язки, порушує гармонію всесвіту і чинить гріх. Гріх є дисгармонією. Адже ж людина свідомо перериває такі необхідні зв'язки. Вона зберігає лише зв'язок по вертикалі, вниз - із світом нижчим і тим обіднює себе і деградує. На вершку цієї піраміди нижчого світу людина бачить тільки себе, як завершення і "вінок" природи, а все інше: мінерали, рослини і тварини служать тільки їй. Як результат такої дисгармонії, приходить терпіння, настає хаос і як кінцевий результат - смерть. Ця смерть є не стільки фізіологічною, скільки духовною, моральною. Людина зруйнувала глибинне причастя із людьми, бо намагається їх використовувати з метою своїх низьких егоїстичних амбіцій, бажає вчинити інших людей слугами і знаряддям у досягненні своїх цілей. Вона вже не спроможна любити інших людей, тому не творить із ними спільноту любові, вона закривається в собі, стає самотньою і нещасною. Трагедію її стану поглиблює ще й відсутність моральних зв'язків із Богом, людина сама себе свідомо позбавляє духовного життя, наступає криза, вакуум, дефіцит того, що досі чинило її людиною. В цьому жалюгідному стані вона робить спроби відшукати якусь компенсацію свого духовного голоду, спраги Бога, гарячково шукає її, та... не може знайти. Тоді вона творить ідолів, які, на її думку, повинні б заступити в її житті Бога і все духовне життя. Людина грішить трьома категоріями гріхів: гріхами багатства, шукання власної слави та розкоші і гріхами прагнення володіти іншими людьми, гріхами влади. Вона не тільки порушує первісну гармонію між собою і навколишнім світом, але й цей хаос і дисгармонію поширює серед інших людей, тоді наступає ціла лавина дисгармонії, порушення зв'язків, хаос, зло і гріх. Наступає гостра потреба негайного налагодження цієї гармонії всесвіту, реставрації всіх глибинних зв'язків, глобального причастя всього створеного світу. Виринає необхідність плану спасіння людства. Треба, щоб розпочалась ціла історія Відкуплення. Людство саме не знаходило ні шляхів, ні методів, щоб подолати, або бодай загальмувати цей хаос, і тому сам Господь Бог вирішив створити план Економії Відкуплення людства - налагодження всесвітньої гармонії. Всевишній забажав сам Особисто взяти участь у реалізації цього плану. Історія Відкуплення, примирення людини з Богом розпочалась.

Господь Бог створив людину, щоб вона з Ним спілкувалась, щоб людина з Ним розмовляла. Сам Творець перший заговорив до перших людей: "І благословив Бог їх і сказав: "Будьте плідні й множтесь і наповняйте землю та впорядковуйте її собі." (Буття 1,288) Часто в історії Старого Завіту бачимо, що Бог звертається до людини з пропозицією налагодження первісної гармонії: "З'явився Бог Авраамові і сказав йому: "Я зроблю союз мій між мною і тобою і розмножу тебе вельми." (Буття 17,1-3).

(Закінчення на 16 стор.)

ХРИСТИЯНИН В КОНТЕКСТІ ВСЕСВІТНЬОЇ ГАРМОНІЇ

(Закінчення. Поч. на 14-15 стор.)

Бог через Авраама налагодив зв'язок людства з Собою. Слово "союз" в світлі цих подій належить розуміти як реставрацію гармонії між Богом і людьми. Пізніше Господь розмовляв із Мойсеєм, якому наказав вивести свій вибраний народ із Єгипту: "Я - Бог батька твого, Бог Авраама, Бог Ісаака, Бог Якова. Іди ж, оце пошлю тебе до фараона, щоб вивів ти народ мій, синів Ізраїля з Єгипту". (Вихід 3,6,10). Свою волю стосовно долі свого народу Господь виявив у Заповідях, котрі дав Мойсеєві на горі Синай. Свою волю Господь виявляє через пророків, які в ім'я Бога виявляли віру народу в одного Бога: "Я є Господь Бог, нема спасителя, крім мене! Я - Господь, Святий ваш, Творець Ізраїля і Цар ваш!" (Ісая 43,11,15). Пророки закликали народ до покаяння і проголошували близьку кульмінацію плану спасіння. Господь наближав час, коли людство стало готове до прийняття довгоочікуваної програми Спасіння в цілості. Прийшла "повнота часу", і на світ появилась радикальна особа, котра вповні відновила причастя з Богом і людьми. Ця особа - Марія. Вона через свою непорочність відновила гармонію людини з Богом, але тільки однієї людини. Як налагодити таку гармонію між ВСІМА людьми і Богом, вона не знала і не могла цього здійснити. Але Марія як одинока людина стала включена в план Економії Спасіння і стала матір'ю Месії. Марія дарує світові Того, хто знає і вміє завершити план Спасіння - Ісуса Христа, який є втілений Богом. Він сам вирішив відновити первісний зв'язок людини з Богом і людини з людиною. Саме в Хресті відновлюється і завершується причастя, "союз" з Богом і при цьому завершується остаточно, НАВІКИ, і не може вже ніколи бути перерване. Ісус Христос став нашим примиренням з Отцем, навчив людину, як відновити гармонію всесвіту, як реставрувати зв'язки з Богом і з людьми. Це глибинне причастя Христос зреалізував своєю Особою і тим вказав шлях для людини. Знаючи, що людина напівматеріальна, Христос зматеріалізував і закумулював це духовне причастя людини у Причастя Нового Завіту, реальне причастя - Євхаристію.

Вже Євхаристію можна розцінювати як зобов'язання і необхідність стати моральною людиною, щоб увійти у причастя з Христом, людина повинна стати морально чистою людиною! А очищення ніколи неможливе без навернення, без покаяння. Тому першими кроками до віднови гармонії моралі є зміна способу мислення, звернення свого погляду на Христа і його навчання та глибинне навернення. Тому Христос і закликає: "Покайтеся, бо Небесне Царство близько." (Мт 4,17) Навернення полягає у зміні способу думання: з егоїстичного на автентично-християнський, люблячий спосіб, на участь у Причасті з Христом, з **Його Тілом і Кров'ю.** Тим людина входить у центр гармонії всесвіту і щойно тоді зможе увійти в причастя з людьми і Богом.

Союз і гармонія людини з Богом відновлюється у Христі і через Христа: Він стоїть в центрі гармонії всесвіту і запрошує туди людину. Цю систему віднови зв'язку можна б назвати "Христоцентрисною". Христос дає приклад, як увійти в цю гармонію. А ключем до цього є любов: "Як Отець мій мене полюбив, так я вас полюбив. Перебувайте в моїй любові!" (Ів. 15, 9). Христос собою нам показує взір гармонійно люблячої істоти. Саме любов і робить людину гармонійною в системі первісної злагодженості всесвіту, в причасті з Богом і з людьми. Тому кардинальним завданням людини є навчитися любити. "Це моя заповідь, щоб ви любили один одного, як я вас полюбив." (Ів. 15, 12). Отже, завдання людини в нашому модерному світі - спромогтись на реставрацію моралі в своєму оточенні через любов. Тим людина бере активну участь у продовженні плану спасіння цілого людства, служить взором для інших, і живим прикладом сучасного Христа, Його втіленням в сучасну людину разом з усіма її проблемами і надіями. Христос через таку людину діє і живе, вчить і любить, терпить і воскресає.

о.Йосафат Глуховецький, ЧСВВ

Сестри Служебниці з України із Святійшим Отцем Іваном Павлом II.

МАРІЯ В ЖИТТІ СЕСТРИ ЙОСАФАТИ

Сестра Йосафата, Перша Служебниця Непорочної Діви Марії, прожила своє коротке життя під постійним поглядом і материнським заступництвом Пресвятої Діви Марії. Вже з самих початків, коли зродилась думка заснувати це Згромадження, Сестра Йосафата стає тією особою, яка здатна дати почин. Вона справді вибрана Богом і Церквою, щоб перевести в щоденне життя Харизму цього Згромадження; Марійського духа й духа служіння, що бере свій перший зразок і натхнення безпосередньо від Того, хто себе визначив Слугою і Тієї, що перша з людського роду у всьому уподібнилася Ісусові і також визначила себе, приймаючи завдання, до якого Господь Її покликав: "Ось я, Господня Слугиня" (Лк 1,38). І справді, Сестра Йосафата стає живим прикладом життя й діяльності в дусі євангельського служіння для перших Сестер і для всіх Її послідовниць усіх часів.

У простоті серця і в глибокій покорі Сестра Йосафата свідчить словами й ділами, все те, що Пречиста Діва Марія означала в її житті чи радше ким була Пречиста Діва Марія для неї, а одночасно, для кожної Сестри служебниці.

(Закінчення на 18 стор.)

(Закінчення. Поч. на 17 стор.)

Ось як одна з перших Сестер описала ставлення св. Йосафати до Пречистої Діви Марії.

Сестра Йосафата мала велике набоженство до Пречистої Діви Марії і часто повторювала: "Я все завірила нашій Непорочній Діві Марії". Заохочувала Сестер, щоб були вірні й добрі, щоб любили Непорочну Діву Марію, й усе за Її заступництвом одержать".

Треба ще особливо підкреслити сильне бажання Сестри Йосафати, а тепер кожної Сестри Служебниці - розповсюджувати Марійську набожність, як також набожність до Серця Христового, а насамперед, щодо введення травневого богослуження чи відправ молебня до Пресвятої Богородиці в травні. Це знаходить підтвердження в дописі о. Кирила Селецького, пароха Жужеля, який у відповідь на заклик отців Василіян стосовно введення майського набоженства, ясно вказує, що ініціаторками цього були в його парафії Сестри Служебниці. Ось як він каже:

"Після правил Сестри Служебниці кожного дня о 18 годині співають Молебень на честь Божої Матері. Коли наближався місяць май, вони просили дозволу в мене, щоб це набоженство відбувалося в церкві, щоб нарід міг брати участь. Я не мав причини, щоб забороняти це. Вони прибрали ікону Божої Матері, народ масово сходився до Божого Дому й піснями возвеличував Царицю неба...".

Нема сумніву, що душею цієї пропозиції, чи радше просьби, була Сестра Йосафата, яка відповідала за Згромадження, а сама вже здавна була ознайомлена й захоплена цим набоженством, бо у Львові, звідки вона походила, отці Василіяни вже кілька років перед тим були ввели це набоженство на честь Пречистої Діви Марії.

Хоч дуже не вистачає документів відносно нашої теми, однак, очевидним свідком і одночасно дорогоцінною спадщиною є тепер саме життя, переповнене і оживлене Марійським духом, від самих вже початків, коли Господь виявив свої улюблені задуми, користуючись тими трьома особами, що в єдності духа і в щирій співпраці здійснили вони це Боже діло: Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії.

Коли взяти під увагу життя й діяльність Сестри Йосафати та її щире дитяче ставлення до Пречистої Діви Марії, то велике значення має також передбачення нею своєї смерті на саме Благовіщення. Це свято якраз визначає Харизму, ім'я і значення. Це - свято Служебниць, день посвяти і віднови посвяти Богові й служінню Божому людові за прикладом першої досконалої служебниці.

Хоч про глибші мотивації такого пророцтва нема документів, але думаємо, що про це невкжко здогадатися, беручи до уваги те, що вже і саме заснування Згромадження відбулося на свято Пресвятої Богородиці на Успення, начебто Пречиста Діва бажала продовжувати свою діяльність через своїх доньок, які серцем і душею посвячувались на її службу. Отже, вони мають перед очима приклад Пресвятої Богородиці, яка дійшла до кінця туземної мандрівки і віддала свою душу в руки Свого улюбленого Сина Ісуса і нашого Царя і Господа Спасителя.

Також С. Йосафата після короткого але повністю відданого Господеві життя, за прикладом Пречистої Діви Марії, перейшовши велике випробування, зросла в вірі та любові, і не лише словами, але насамперед ділами дала свідчення вірності Господньому покликові та завданню, яке Він їй доручив, завдання те, що "завірила нашій Непорочній Діві Марії"; а це означає, що під покровом Пречистої Діви Марії вона все виконувала, все переносила, все посвячувала на Її честь, тож і останній день свого туземного життя також посвячений Пренепорочній Діві Марії.

Ось так Господь обдарував наш український народ, кличучи з нашого народу синів і доньку, щоб дати почин тій новій першій місійній черначій родині, а саме:

- о. Єремію Ломницького, ЧСВВ, ревного монаха, горливого місіонера, великого любителя людських душ, який хотів "стати усім для всіх, щоб всіх зискати для Бога".

- о. Кирила Селецького, всім відомого діяча який не жалів праці, щоб піднести свій народ, якого після Бога любив цілим серцем і душею і якому повністю посвятився.

Однак, щоб ця харизма могла втілитися, зрости, Боже Провидіння вибрало й приготувало жінку, яка є для всіх часів, і дух якої сьогодні оживає та продовжується і буде продовжуватися у всіх поколіннях Сестер Служебниць, а саме:

- Сестру Йосафату Гордашевську, надзвичайно чуйну на потребу свого народу, який сердечно любила чи то в своєму краю чи в тих, що знаходились далеко поза океаном.

Сестра Луїза Служебниця

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

(Із спомину-пережиття о. Ігнатія Теофана Янтуха)

Діялося це страшного повоєнного 1948 року, на свято мученика Пасива, перед Преображенням Господнім у Гошівському монастирі.

Прийшла до мене, наймолодшого священика, в келію таємна ревізія НКВД, перешукала все і знайшла в шафі синьо-жовтий прапор. Дивним-дивом, більше ні в кого з отців і братів ревізії не було. Арештували прапор, мене і добродія Маркела Костіва в Болехові. По дорозі до місця ув'язнення мене, хворого на легені, гнали пішки близько 5 км. У дорозі я дуже занеміг, охляв. У тюрмі конвой змилосердився наді мною, дозволив переодягтися.

...І ось почалися допити. Коли прапор розгорнули на підлозі, то був такий довгий - біля 5 м, а завширшки - 2 м. Зі страху в мене волосся стало дибом, і ще тепер стає, як це згадаю, бо мені здалося тоді, що мене розстріляють. Це ж національний прапор, зненавиджений ворогами. Слідчий Свистун - високий, трохи старший від мене чоловік, задавав питання. І ось він каже слова, від яких у мене серце забилося ще дужче: "Візьми, стань на прапор, потопчи його, і я тебе зараз же відпущу до монастиря".

У глибині душі відізвалися, далися чути слова: "О, Україно, о люба ненько! Тобі я присягав на вірність, ще будучи малим хлопцем з Максимовичем Леонтієм..."

"Трупом впаду, а не потопчу", - відказав я розлюченому енкаведисту. Тоді він зі злості вхопив крісло, відступився до стіни і намірився кинути ним у мене. Я схилився під стіл, але гуркоту крісла не почув... Сталося чудо. Якась невидима сила зупинила цього безбожника перед злочином. А, може, йому пострахом, як і мені, став синьо-жовтий прапор, який лежав на землі між ним і мною...

Чотири місяці я пробув у камері "тимчасового слідства" в Івано-Франківську. І ось вирок суду: "За речовий доказ - прапор (corpus delicti), який знайшли, засуджується священик Янтух Йосиф Миколайович, 1918 р.н. на 10 років позбавлення волі". Перед моєю уявою постав синьо-жовтий... і колір синяків від недавніх побоїв, і жовтий від злості і мстливості, але треба було все стерпіти, все простити, як Христос Господь прощав. І знов перед уявою постала дорога на Камчатку, або в Норильськ, або на Соловки, де мучився останній кошовий отаман Калнишевський аж 28 років. Це була для мене велика честь - сидіти за свій український прапор.

... Але, на щастя, попав я в Горьківську область. У лагері був призначений клінічним лаборантом. Обслуговував дві тисячі в'язнів і вільнонайманих. Ставлення до мене, як до священика, з Божої ласки, було добре, як з боку наглядачів, так і з боку всіх ув'язнених. Після 6 років тюрми, за слабким станом здоров'я, мене звільнили. Дев'ять років писав я в різні інстанції, щоб мене оправдали. Та відповіді надходили, що я справедливо засуджений за жовто-блакитний стяг. І все ж таки через 9 років президія верховного суду СРСР визнала мене несправедливо судженим. Я отримав реабілітацію. Сталось це 1965 року...

Роки йдуть, все страшне забувається. Тільки пам'ять нагадує, який Бог справедливий і милосердний. Бо те, що раніше і не снилось, тепер чудом здійснилось. Тоді страшно було і подумати, щоб цей наш національний прапор міг десь вільно висіти, за який я стільки сидів у тюрмі. А все - таки не даремно я за нього сидів і страждав.

Тепер ми бачимо, як він спокійно лопотить на вітрі своми жовтими, як лан української пшениці і синіми, як безкрає небо, кольорами над вільною Україною, і не де інде, а на куполі Верховної Ради нашої держави, у золотоверхому граді Києві, та по всіх містах і селах української землі.

Так, Боже Провидіння безконечно милосердне! Воно завжди дбає про тих, хто вірить у Бога.

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Українська великодня, як і різдв'яна поезія - це не довільна людська дума, висказана поетичними образами і формами: це передовсім поезія текстів, поезія змісту.

Українська великодня поезія найперше ж відзначається бадьорим, тріумфальним тоном, як і належить оспівуванню перемоги; це немов героїчний епос християнства. Їй притаманний радісний характер, з усіма зовнішніми атрибутами і виявами радості в людському житті: світло, ясність барвів, музикальність, яскравість кольорів і звуків. І наші поети на різні лади старалися передати українській людині ці елементи, з майже монотонною настійливістю, вкладаючи у неї якусь нову рису - думку. Можна сказати, що громадським спільним виявом цих настроїв є гомін дзвонів; отой великодній передзвін, який заливав звитяжно ефір української землі на Великдень. Отой дзвін-передзвін - це сурма християнської великодньої перемоги життя над смертю, якої гаслом стають два слова: "Христос воскрес". Це гасло самозрозуміле, загально знане, загально приємливе для всіх: "Христос воскрес".

Важливим елементом Великодня є наша народна писанка і великодні хороводи-гагілки. І ще додамо сюди оспівування весни, квіття, зелені, тепла, пробудження життя, які повністю гармонізуються з мотивами Великодня і воскресіння - повстання з гробу.

Пропонуємо читачам "Місіонаря" перлини української духовної поезії із збірки-антології "Великодні дзвони", яку уклав чернець-василіянин о. Гліб Григорій Кінах, а видали отці Василіяни в 1968 р.

Богдан ЛЕПКИЙ

НА ГОЛГОТУ

Голгота, хрест,
Страшні кровавi сни...
Товпа реве:
"Распни! Распни! Распни!"

І розп'яли...
На голові вінок,
По каплі кров
Спливає з колючок.

Товпа реве:
"Коли Ти Бог еси,
То злізь з хреста
І сам себе спаси!

Якщо не Бог,
А лиш юдейський цар,
То військами
На ворогів удар!

А Ти мовчиш,
Здригаєшся, мов трус, -
Га! Ти не Бог,
Лиш Назарей, Ісус;"

• • •

Голгота, хрест,
Страшні, кровавi сни...
Прости їм, Боже,
Бо сліпі вони...

Тарас ШЕВЧЕНКО

ВОССТАВ ОТ ГРОБА

Тоді вже сходила зоря
Над Вифлеємом, Правди Слово,
Святої Правди і любови,
Зоря всесвітняя зійшла,
І мир і радість принесла
На землю людям.

Фарисеї
І вся мерзенна Іудея
Заворушилась, заревла,
Неначе гадина в болоті,
І Сина Божія во Плоті
На тій Голгофі розп'яла
Межи злодіями.

І спали
Упившись кровію, а Ти
Восстав от гроба! Слово встало.
І Слово правди понесли
По всій невольничій землі
Твої Апостоли святії.

Леонід ГЛІБІВ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Радійте діти,
Біжіть у поле, у садок,
Збирайте зіллячко і квіти,
Кладіть на Божий хрест вінок.

На вас погляне Божа Мати,
Радіючи, з святих небес,
Збирайтесь діти! Нум співати:
Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Ігор КАЛИНЕЦЬ

ПИСАНКА

Виводить мама дивним писачком
На білому яйці воскові взори.
Мандрує писанка по мисочках
Із цибулиним золотим узваром,
З настоями на травах і корі,
На веснянім і на осіннім зіллі -
І писанка оранжево горить
У філігранним сплеті ліній.
То вже вона як дивовижний світ,
То вже дзвенить як згусток сонця,
Буяють буйно квіти у росі,
Олені бродять в березневім сонці.
І стилізовані сплітаються сади
У маєві густих обрамлень,
Мереживом найтоншим мерехтить
Геометричний космацький орнамент.
... І я поплив у світ дитячих мрій,
На білі колискові оболоні:
Котились писанками із гори
Ясні сонця у мамині долоні.

Леся ХРАПЛИВА

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Дзвонять дзвони у Карпатах -
Це велике всім нам свята.
Дзвонять дзвони на Підляшші -
Що сповнились мрії наші.
Дзвонять дзвони на Волині -
Що Христос воскрес нам нині.
Дзвонять дзвони на Поділлі -
Загибать ворожій силі.
Дзвонить дзвони у Полтаві -
Ще воскреснуть нашій славі.
Дзвонять дзвони у Кубані:
- Україна знов повстане!
Дзвонять дзвони аж до моря:
- Не буде недолі - горя,
І задзвонять золотії
Дзвони волі у Софії!

ВЕЛИКОПОСНІ МІСІЇ

З 22 по 29 березня в церквах св. Андрея і св. Онуфрія у Львові відбулися великопосні Місії. Вони проходили за такими темами: "Місії в українському народі", "Людина - храм Духа Святого", "Гріх - переступ проти Духа Божого", "Покаяння - це нове хрещення св. Духом", "Життя в Дусі Святому", "Дух Божий зціляє", "Божий Дух діє в Церкві Христовій", "Причастя в св. Дусі - досконала єдність". Місії були наповнені багатоаспектними повчаннями - для дітей, для молоді, для чоловіків, для жінок, для лікарів, для інтелігенції тощо. Місії проповідували отці Василіяни з Крехівського святомиколаївського Монастиря о. Теодозій, о. Григорій, о. Діонізій, о. Тарасій, о. Августин. Вони закінчилися апостольським благословенням і повним відпустом.

ГОШІВСЬКЕ ДИВО

Вже півтора року відновлюється Гошівський монастир. За цей час відремонтовано каплицю та доокільну територію. На викінченні корпус, де колись проживали монахи. Складніше реставрувати церкву, бо бракує будівельних матеріалів, висококласних спеціалістів. Крім цього, ведуться інші господарські забудови.

Духовне та релігійне життя монастиря з кожним днем збагачується. Не так давно отці встановили фігури Матері Божої та Ісуса Христа, які виготовлені в Тернопільській області. Майже щодня до Гошова приходить чимало людей з усіх кінців України на відпусти. Адже це місце уславилося появою Матері Божої та численними оздоровленнями. Кожен, хто прибуває на Ясну гору, поклоняється Пречистій Діві Марії, дякує їй за численні ласки і добродійства, які отримує в своєму житті.

НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

"Наш нарід - є найкращий у світі", - такі слова залишив нам на прощання о. Августин.

Три місяці перебування в Україні о. Августина Діткуна з Бразилії були відзначені величезною місійною духовною працею. Преподобний отець дав катехитичний курс для студентів та викладачів медичного інституту у Львові, організовував

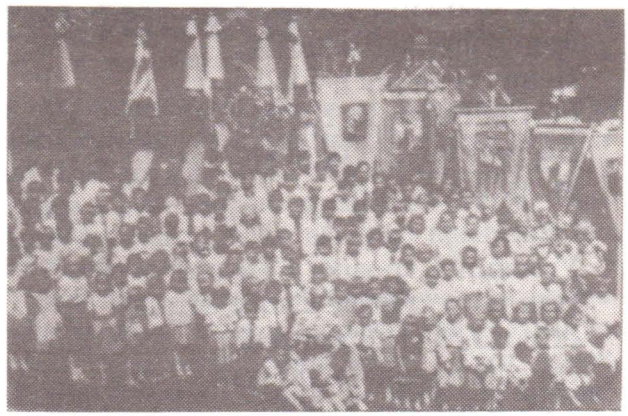

Отець Августин Діткун ЧСВВ з діточками села Красієво з Івано-Франківщини, які прийняли Перше Св. Причастя.

конференції монахам і монахиням та єпархіальним священикам, прочитав понад 312 доповідей у різних містах і селах. Виступав по телебаченню і радіо.

У дні серпневого перевороту о. Августин Діткун перебував у Києві і мав блискучу доповідь про Бога, в якій, зокрема, аргументовано довів антихристиянську лінію партії більшовиків. Присутній у залі народний депутат України Ігор Деркач після виступу отця Августина сказав, що тепер загибель комунізму є неминучою.

Незабаром преподобний о. Августин Діткун знову приїде з духовною місією на Україну.

ХРЕСНІ ДОРОГИ

З травня ц.р. при Крехівському монастирі кожної останньої неділі місяця відбуваються Хресні дороги за духовне відродження українського народу. Багатотисячна громада з навколишніх сіл заповнює стежини монастиря, щоб разом з отцями, братами помолитися за мир та згоду в українському народі, за Християнську Родину, за добрих провідників у політичному та громадському житті.

Водночас під час таких заходів можна придбати релігійну літературу, з історії Церкви, пізнати засади духовного життя з праць отців-василіян о. Тараса Олійника, о. Діонізія Ляховича, о. Теодозія Янківа та інших.

КАЛЕНДАР НА КВІТЕНЬ

1 С Хризанта і Дарії, мч.
2 Ч Отців убитих у ман. св. Сави, пр.
3 П Якова, ісп.
4 С Василія, свщ.
5 Н 4 ПОСТУ, Нікона, мч. Гл. 4
6 П Захарії, пр., Артемона
7 В БЛАГОВІЩ. ПР. БОГОРОДИЦІ
8 С Собор Арх. Гавриїла. (Поклони)
9 Ч Матрони, мч.
10 П Іларіона, пр., Стефана, чуд.
11 С Марка й Кирила, свщ.
12 Н 5 ПОСТУ, Івана Ліст., пр. Гл. 5
13 П Іпатія свт. Артемона свщ.
14 В Марії Єгиптянки, пр.
15 С Тита, пр.
16 Ч Микити, пр.
17 П Йосифа й Юрія, пр.
18 С Теодула й Агатапода, мч.
19 Н КВІТНА (Вербна) НЕДІЛЯ Гл. 6
20 П Юрія, свт.,
21 В Іродіона, Агава, Руфа й ін. ап.
22 С Євпсихія, мч.
23 Ч ВЕЛ. ЧЕТВЕР (Страсті)
24 П ВЕЛИКА П'ЯТНИЦЯ
25 С ВЕЛИКА СУБОТА
26 Н ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ
27 П СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК
28 В СВІТЛИЙ ВІВТОРОК
29 С Агапії, Ірини й Хіонії, мч.
30 Ч Симеона, Акакія, свт.

ДЛЯ ДУХОВНОЇ ПОЖИВИ

Святе письмо.
1991 р.

Катехизм християнської віри.
1988 р.

Божі заповіді.
о. Ю. Катрій, ЧСВВ
1991 р.

Історія біблійна Старого і Нового Завіту
о. В. Бурко, ЧСВВ
1965 р.

Бог говорить до своїх дітей.
(Біблійні тексти)
1989 р.

По Василіянських монастирях.
о. М. Ваврик, ЧСВВ
1959 р.

"Так отче" щодня з Богом
о. Р. Греф.
1977 р.

Журнал "СВІТЛО" (Канада)
1991 р.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Шановні читачі! Вище згадану релігійну літературу Ви можете придбати у Василіянських монастирях, а також у нашому монастирському кіоску.

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький місячник

Видають ОО. Василіяни

Редколегія:

о. Теодозій Янків, ЧСВВ (головний редактор)
о. Йосафат Глуховецький, ЧСВВ (співредактор).
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Маркіян Когут, ЧСВВ
о. Григорій Планчак, ЧСВВ

У праці над номером допомагали:

Мар'ян Лозинський,
Михайло Присяжний,
Ольга Федик.

Адреса редакції:

м. Львів, 290019
вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський
монастир ОО. Василіян
тел. 79-85-83.

Реєстраційне свідоцтво
ЛВ — № 122

Жовква, книжкова друкарня
Зам. 992.

ЗМІСТ

Сторінка Апостольства Молитви 2, 4

Гість до Вас - "Місіонар" 3-4
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ

Христос Воскрес 5
о. Василій Мендрунь, ЧСВВ. Протоігумен

Свята служба Божа 6-7

Важливі події і дати з історії Василіянського Чину 7-9

Монастир св. Онуфрія у Львові 9
(новітня хроніка)

Хліб Щоденний 10-11
о. Діонісій Ляхович, ЧСВВ

Святоонуфріївський монастир у Львові 12-13
(фоторепортаж)

Християнин у контексті Всесвітньої гармонії 14-16
о. Йосафат Глуховецький, ЧСВВ

Марія в житті сестри Йосафати 17-18
Сестра Луїза, Служебниця

За український прапор 19
о. Ігнатій Янтух, ЧСВВ

Великодна поезія 20-21
(коротенька антологія)

Інформаційна мозаїка 22
(добірка повідомлень)

• Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. Статті з поданими іменами авторів не конче висловлюють погляди редакції.

• Редакція застерігає собі право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.